

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

---

1 ΟΡΘΙΑ ΣΤΑΣΗ – ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ	23
Λανθασμένη στάση του σώματος	23
Αντιμετώπιση παραμορφώσεων της σπονδυλικής στήλης	24
Καθημερινή σωματική επιβάρυνση και επαγγελματική δραστηριότητα	25
Αξιολόγηση του φυσικοθεραπευτή σε διαταραχές της σπονδυλικής στήλης και του κορμού .	26
Αναλυτική παρατήρηση του ασθενή	26
Από πίσω	26
Από εμπρός	26
Από πλάγια	27
Κύφωση	27
Εύκαμπτη κύφωση	28
Δύσκαμπτη κύφωση	28
Παιδική κύφωση	28
Εφηβική κύφωση	28
Κλινική εικόνα	29
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	29
Πρόγνωση – Αντιμετώπιση	29
Γεροντική κύφωση	29
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε κύφωση παιδικής ηλικίας	30
Διατάσεις	34
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	35
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	38
Χρήσιμες συμβουλές	39
Λόρδωση	39
Κλινική εικόνα	40
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	40
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε λόρδωση παιδικής ηλικίας	40
Διατάσεις	46
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	46
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	49

Χρήσιμες συμβουλές	49
Κυφωλόρδωση	49
Αίτια	49
Κλινική εικόνα	50
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε κυφωλόρδωση	50
Επίπεδη σπονδυλική στήλη	50
Κλινική εικόνα	51
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε επίπεδη σπονδυλική στήλη	57
Διατάσεις	58
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	60
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	60
Χρήσιμες συμβουλές	60
Σκολίωση	60
Ταξινόμηση	61
Λειτουργικές	61
Αντισταθμιστική	61
Αντιαλγική	61
Στατική	61
Οργανικές	61
Συγγενής	61
Παραλυτική	61
Λόγω νευροϊνωμάτωσης	62
Ιδιοπαθής σκολίωση	62
Κλινική εικόνα	62
Εξέταση	63
Παθογενετικός μηχανισμός	63
Διάκριση του κυρτώματος	64
Ακτινογραφικός έλεγχος	64
Πρόγνωση	64
Επιπτώσεις στην υγεία	64
Αντιμετώπιση	65
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας για σκολίωση σε παιδιά	66
Διατάσεις	74
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	75
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	80
Αναφορά σε μεθόδους φυσικοθεραπείας για σκολίωση σε παιδιά	80
Ασκήσεις Klapp	80
Ασκήσεις Gocht – Gessner	80
Ασκήσεις Lehnert – Schroth	80
Ασκήσεις Klein – Vogelbach	81
Ασκήσεις με αντίσταση του Brunkow	81
Ασκήσεις Niederhoffer	81
Βρεφική σκολίωση	81
Αίτια	81

Κλινική εικόνα	81
Εξέταση	81
Αντιμετώπιση	82
Χωνοειδής θώρακας	82
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε χωνοειδή θώρακα σε παιδιά	83
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	88
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	88
Χρήσιμες συμβουλές	89
Πτηνοειδής θώρακας	89
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε πτηνοειδή θώρακα σε παιδιά	89
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	92
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	92
2 ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΥΧΕΝΙΚΗΣ ΜΟΙΡΑΣ	93
Κήλη μεσοσπονδύλιου δίσκου	93
Αίτια	93
Κλινική εικόνα	93
Θεραπεία	95
Αυχενική σπονδυλαρθρίτιδα	95
Αίτια	96
Κλινική εικόνα	96
Θεραπεία	97
Αυχενικό σύνδρομο	97
Αίτια	97
Κλινική εικόνα	97
Αυχenoκεφαλικό	98
Αυχenoβραχιόνιο	98
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	98
Παρατήρηση	98
Ψηλάφηση	99
Έλεγχος κινητικότητας	99
Ειδικές δοκιμασίες	100
Δοκιμασία κάμψης	100
Δοκιμασία έλξης	101
Δοκιμασία συμπίεσης	101
Δοκιμασία Valsalva	101
Θεραπεία	101
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε παθήσεις της αυχενικής μοίρας	102
Διατάσεις	113
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	113
Χρήσιμες συμβουλές	115
Ραιβόκρανο	115
Αίτια	115
Κλινική εικόνα	115

Διαφορική διάγνωση	116
Ενδεικτικές ασκήσεις για ραιβόκρανο σε νεογέννητα βρέφη	116
Ενδεικτικές ασκήσεις για ραιβόκρανο σε παιδιά	117
Ενδεικτικές ασκήσεις για ραιβόκρανο σε μεγαλύτερα παιδιά	117
3 ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΣΦΥΙΚΗΣ ΜΟΙΡΑΣ	119
Οσφυαλγία	119
Αίτια	119
Θεραπεία	120
Κήλη μεσοσπονδύλιου δίσκου	120
Κλινική εικόνα	121
Εκφυλιστική σπονδυλαρθρίτιδα	123
Κλινική εικόνα	123
Στένωση σπονδυλικού σωλήνα	123
Κλινική εικόνα	123
Θεραπεία	124
Σπονδυλόλυση - Ισθμόλυση	124
Κλινική εικόνα	124
Θεραπεία	124
Σπονδυλολίση	124
Κλινική εικόνα	125
Θεραπεία	125
Κοκκυγοδυνία	125
Θεραπεία	125
Συγγενείς ανωμαλίες της σπονδυλικής στήλης	125
Ιεροποίηση Ο ₅ σπονδύλου	126
Κλινική εικόνα	126
Θεραπεία	126
Δισχιδής ράχη	126
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση σε παθήσεις της σπονδυλικής στήλης	126
Δοκιμασία ανύψωσης τεταμένου σκέλους	127
Δοκιμασία Laseque	128
Δοκιμασία Laseque στο υγιές κάτω άκρο	128
Δοκιμασία διάτασης του μηριαίου νεύρου	128
Δοκιμασία Bowstring	128
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε παθήσεις της οσφυϊκής μοίρας	129
Εκπαίδευση μετακίνησης	129
Χρήσιμες συμβουλές	131
Εργονομικές θέσεις και στάσεις	136
Διατάσεις	136
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	137
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	138
Εργονομικές συμβουλές	138

4	ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΩΜΟΥ	139
	Περιορθικές παθήσεις του ώμου	139
	Τενοντίτιδα υπερακανθίου	139
	Αίτια	139
	Κλινική εικόνα	139
	Αντιμετώπιση	140
	Οξεία τενοντίτιδα υπερακανθίου με εναπόθεση αλάτων ασβεστίου	140
	Σύνδρομο υπακρωμιακής προστριβής	140
	Αίτια	140
	Κλινική εικόνα	141
	Αντιμετώπιση	141
	Τενοντίτιδα μακράς κεφαλής δικεφάλου βραχιονίου	141
	Αίτια	141
	Κλινική εικόνα	141
	Αντιμετώπιση	141
	Εκφυλιστική αρθρίτιδα της ακρωμοκλειδικής άρθρωσης	142
	Κλινική εικόνα	142
	Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση σε παθήσεις του ώμου	142
	Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε περιορθικές παθήσεις του ώμου	142
	Διατάσεις	151
	Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	152
	Υδροθεραπεία	152
	Αρθρικές παθήσεις του ώμου	152
	Συμφυτική θυλακίτιδα	153
	Αίτια	153
	Κλινική εικόνα	153
	Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	153
	Αντιμετώπιση	154
	Οστεοαρθρίτιδα της άρθρωσης του ώμου	154
	Αίτια	154
	Κλινική εικόνα	154
	Ακτινολογικά ευρήματα	154
	Αντιμετώπιση	154
	Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε αρθρικές παθήσεις του ώμου	154
	Διατάσεις (οξύ στάδιο)	156
	Έλξεις	157
	Μηχανοθεραπεία	158
	Διατάσεις (χρόνιο στάδιο)	158
	Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	158
	Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	159
5	ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΚΩΝΑ	161
	Οστεοαρθρίτιδα του αγκώνα	161
	Βλαισός αγκώνας	161

Ραιβός αγκώνας..	162
Έξω επικονδυλίτιδα	162
Κλινική εικόνα	162
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	162
Δοκιμασία κατά Coren	163
Αντιμετώπιση	163
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	163
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι (οξύ στάδιο)	164
Διατάσεις	169
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι (χρόνιο στάδιο)	169
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	169
Έσω επικονδυλίτιδα	170
Κλινική εικόνα	170
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	170
Σημείο Tinell	170
Αντιμετώπιση	170
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	170
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι (οξύ στάδιο)	172
Διατάσεις	175
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι (χρόνιο στάδιο)	175
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	176
6 ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΚΑΡΠΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΑΚΤΥΛΩΝ	177
Σύνδρομο καρπιαίου σωλήνα	177
Αίτια	177
Κλινική εικόνα	177
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	178
Θεραπεία...	178
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας σε σύνδρομο καρπιαίου σωλήνα	178
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	181
Χρήσιμες συμβουλές	181
Γάγγλιο	181
Ρίκνωση παλαμιαίας απονεύρωσης	181
Στενωτική τενοντοελυτρίτιδα de Quervain	182
Σύνδρομο ωλένιου σωλήνα	182
Στενωτική τενοντοελυτρίτιδα των καμπήρων τενόντων των δακτύλων	182
7 ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΙΣΧΙΟΥ	183
Αναπτυξιακή δυσπλασία του ισχίου	183
Αίτια	183
Τύποι αναπτυξιακής δυσπλασίας	183
Κλινική εικόνα	184
Αντιμετώπιση	184
Βλαισό ισχίο	186

Ραιβό ισχίο	186
Έσω στροφή ισχίων	186
Οστεοαρθρίτιδα του ισχίου	187
Αίτια	187
Κλινική εικόνα	187
Αντιμετώπιση	188
Ολική αρθροπλαστική του ισχίου	188
Διάκριση των προθέσεων	188
Ενδείξεις	189
Αντενδείξεις	189
Επιπλοκές	189
Επέμβαση ολικής αρθροπλαστικής του ισχίου	189
Προεγχειρητική φυσικοθεραπεία	189
Μετεγχειρητική φυσικοθεραπεία	190
Χρήσιμες συμβουλές	198
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	199
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	200
8 ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΓΟΝΑΤΟΣ	201
Βλαισό γόνατο	201
Αντιμετώπιση	201
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	202
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	202
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	207
Ραιβό γόνατο	207
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	208
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	208
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	211
Ανάκλυτο γόνατο	211
Χονδρομαλάκυνση επιγονατίδας	212
Αίτια	212
Κλινική εικόνα	213
Ακτινολογικός έλεγχος	213
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	213
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	214
Διατάσεις	218
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	219
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	219
Τενοντίτιδα επιγονατιδικού τένοντα	219
Κλινική εικόνα	219
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	220
Διατάσεις	224
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	224
Ολική αρθροπλαστική γόνατος	224

Διάκριση των προθέσεων	225
Ενδείξεις	225
Αντενδείξεις	225
Επιπλοκές	225
Προεγχειρητική φυσικοθεραπεία	225
Μετεγχειρητική φυσικοθεραπεία	226
Οδηγίες για το σπίτι	233
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	233
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι (μετά τον επανέλεγχο)	234
Συμβουλές για το σπίτι	235
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	235
9 ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΚΡΟΥ ΠΟΔΑ	237
Συγγενής ραιβοίπποποδία	237
Κλινική εικόνα	237
Αντιμετώπιση	237
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	238
Συντηρητική αντιμετώπιση	238
Χειρουργική αντιμετώπιση	239
Παραμορφώσεις του άκρου πόδα	239
Ιπποποδία	239
Κοιλοποδία	239
Πτερνοποδία	239
Βλαισοποδία	240
Ραιβοποδία	240
Πλατυποδία	241
Ενδεικτικό πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	241
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	242
Χρήσιμες συμβουλές	242
Επώδυνη πτέρνα	242
Νεύρωμα Morton	242
Φλεγμονή πελματιαίας απονεύρωσης	242
Νόσος Freiberg	243
Βλαισός μεγάλος δάκτυλος	243
Δύσκαμπτος μεγάλος δάκτυλος	243
Μεταταρσαλγία	244
Παραμορφώσεις των δακτύλων	244
Σφυροδακτυλία	244
Γαμψοδακτυλία	244
Επαλληλία του μικρού δακτύλου	244
Είσφρηση όνυχος	245
Ονυχογρύπωση	245

10 ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΣΕΩΝ (ΜΗ ΜΙΚΡΟΒΙΑΚΕΣ)	247
Ρευματοειδής αρθρίτιδα	247
Ταξινόμηση	247
Κλινική εικόνα	247
Ακτινολογικά ευρήματα	248
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	248
Θεραπεία	248
Πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	248
Νάρθηκες ακινητοποίησης	249
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	259
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	261
Χρήσιμες συμβουλές	262
Νεανική ρευματοειδής αρθρίτιδα	262
Ταξινόμηση	262
Κλινική εικόνα	263
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	264
Πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	264
Διατάσεις	270
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	273
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	274
Χρήσιμες συμβουλές	275
Αγκυλωτική σπονδυλίτιδα	275
Κλινική εικόνα	275
Ακτινολογικά ευρήματα	276
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	276
Θεραπεία	277
Πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	277
Αναπνευστική φυσικοθεραπεία	277
Διατάσεις	284
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	285
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	286
Χρήσιμες συμβουλές	287
Ψωριασική αρθρίτιδα	287
Αίτια	287
Ταξινόμηση	288
Κλινική εικόνα	288
Αντιμετώπιση	289
11 ΕΚΦΥΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΣΕΩΝ	291
Οστεοαρθρίτιδα	291
Αίτια	291
Κλινική εικόνα	292
Ακτινολογικά ευρήματα	292
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	293

Θεραπεία	293
Πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	293
Θεραπευτικές ασκήσεις για το σπίτι	296
Διατάσεις	299
Υδροθεραπεία - Υδροκινησιοθεραπεία	300
12 ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ	301
Οστεοπόρωση	301
Επιδημιολογικά στοιχεία	301
Ταξινόμηση	301
Αίτια-προδιαθεσικοί παράγοντες	301
Κλινική εικόνα	302
Πρόληψη	302
Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση	302
Αντιμετώπιση	303
Πρόγραμμα φυσικοθεραπείας	303
Χρήσιμες συμβουλές	307
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I: ΑΝΤΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	309
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: ΕΡΓΟΝΟΜΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ	311
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III: ΒΑΔΙΣΗ	319
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: ΑΝΑΤΟΜΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	329
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	343